

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Plzeň, Slovanská alej 20, 326 00 Plzeň

Plzeň 22. 4. 2014
čj. UKZUZ 030716/2014

Zpráva č. 4 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 14.4. - 20.4.2014

1. Počasí

Sledovaný týden se vyznačoval střídáním chladnějšího a teplejšího počasí. V prvním polovině období se výrazně ochladilo, 14.4. se dostavily dešťové srážky a vítr. Denní teploty se pohybovaly okolo 8 až 12 °C a ranní přízemní teploty se držely mezi 1 až 3 °C. Počasí bylo proměnlivé. 17.4. klesly ranní teploty místy až na – 4 °C, přes den jasno. V pátek 18.4. byly opět nízké ranní teploty a přišlo ochlazení spolu s deštěm. V závěru týdne oteplování, polojasné počasí s lokálními dešťovými přeháňkami různé intenzity, místy krupobití a bouřky (20.4.). Denní teploty okolo 16 až 19 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Výskyty především škůdců a také chorob jsou až na výjimky převážně slabé. Na některých lokalitách u drobných pěstitelů bylo zjištěno poškození kvetoucích třešní, slivoní a meruněk po odkvětu mrazem. Míra poškození se ukáže v dalším období. Poškození mrazem bylo také zaznamenáno u kvetoucích řepek ozimých. Dešťové srážky dodaly potřebnou vláhu rostlinám, všeobecně je ale stále nedostatek vláhy. Na polích probíhá setí kukuřice, přihnojování a ošetřování polních plodin.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 30 – 33, začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 3. kolénka: 3. kolénko vzdálené min. 2 cm od 2. kolénka)

V okrese Domažlice (Chrastavice, 15.4.) bylo zaznamenáno na listech **poškození aplikací hnojiv**.

Silný výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** byl pozorován v okrese Rokycany (Přívětice, 16.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32

a 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V okrese Domažlice (Chrastavice, 17.4.) a Plzeň - jih (Štáhlavy, 17.4.) sledovány slabé výskyty dospělců kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*) a kohoutka černého (*Oulema melanopus*). Slabý výskyt vajíček kohoutků (*Oulema spp.*) zjištěn v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 17.4.).

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 31 – 34, fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 4. kolénka: 4. kolénko vzdálené min. 2 cm od 3. kolénka)

Silný výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) hlášen z okresu Rokycany (Přivětice, 16.4.) a slabý výskyt zaznamenán v okrese Plzeň – sever (Křimice, 17.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabé výskyty dospělců kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*) a kohoutka černého (*Oulema melanopus*) pozorovány v okrese Rokycany (Přivětice, 16.4.), Domažlice (Domažlice, 17.4.), Plzeň – sever (Křimice, 17.4.) a Plzeň – jih (Štáhlavy, 17.4.).

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 13, fáze 3. listu: 3. list rozvinutý)

První slabý výskyt pruhovitosti ječmene (*Pyrenophora graminea*) sledován v okrese Klatovy (Bíluky, 18.4.).

Ochrana spočívá v používání zdravého, uznaného osiva a účinných mořidel.

V okrese Klatovy (Bíluky, 18.4.) byl zjištěn výskyt rytí prasete divokého (*Sus scrofa*).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 12, 2. list se zálistkem a úponkem (či 2. úponkem))

V okrese Domažlice (Čermná u Staňkova, 15.4.) zaznamenán slabý výskyt **komplexní kořenové a krčkové spály hrachu (*Fusarium* sp.)**.

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin.

Preventivní ochrana spočívá v používání zdravého osiva, správné agrotechnice, regulaci zaplevelení a provzdušnění porostu. Přímá ochrana se neprovádí. Je zaznamenána vedlejší účinnost přípravku na bázi azoxystrobinu aplikovaného proti plísni hrachu (*Peronospora pisi*).

První slabý výskyt dospělců **Listopasa (*Sitona* spp.)** byl zjištěn v okrese Domažlice (Čermná u Staňkova, 15.4.).

Pozorování se provádí v době tvorby prvních pravých listů. Na 5 místech se prohlédne vždy 10 za sebou rostoucích rostlin a odhadne se průměrná ztráta listové plochy v důsledku žíru brouků.

Ošetření se provede, pokud je průměrná ztráta listové plochy 10 – 20 % na 1 rostlinu. Přímá ochrana insekticidním postřikem ve fázi prvního až druhého listu (BBCH 11 – 12) se provádí v letech, kdy hrách pomalu vzchází a roste v důsledku sucha. Preventivní ochrana spočívá v časné setí.

BOB OBECNÝ (RF 11, 1. pravý list vyvinutý)

V okrese Klatovy (Bolešiny, 18.4.) byl sledován první výskyt dospělců **Listopasa (*Sitona* spp.)**.

Výskyt rytí **prasete divokého (*Sus scrofa*)** hlášen z okresu Klatovy (Bolešiny, 18.4.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 52 – 63, hlavní květenství volné, stejné výše jako horní listy až asi 30 % květů na hlavním stonku kvete)

V okrese Plzeň - jih (Šťáhlavy a Žákava, 17.4.) a Klatovy (Měčín a Soustov, 18.4.) bylo pozorováno **poškození mrazem**.

První slabý výskyt dospělců **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** byl zaznamenán v okrese Domažlice (Domažlice, 17.4.) a Plzeň – jih (Šťáhlavy, 17.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Slabé výskyty dospělců **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byly sledovány v okresech: Tachov (Velký Rapotín, 14.4.), Klatovy (Soustov, 15.4. a Měčín, 18.4.), Domažlice (Domažlice, 15.4.), Plzeň – sever (Chrást u Plzně, 16.4. a Vochov, 17.4.), Plzeň – jih (Šťáhlavy, 17.4., Žákava, 17.4.).

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivost v růstové fázi, kdy

jsou poupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu. Po rozkvětu již brouci neškodí, živí se pylem.

Slabý výskyt dospělců krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus assimilis*) byl zaznamenán v okrese Klatovy (Soustov, 15.4.), Domažlice (Domažlice, 15.4. a 17.4.) a Plzeň – sever (Vochoz, 17.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk na 1 rostlinu, od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 1 rostlinu, při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 10 - 22, vzcházení až fáze 1. a 2. pravého listu)

V okrese Domažlice (Domažlice, 17.4.) sledován slabý výskyt krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*).

Pozorování dospělců probíhá od fáze 10 - 22 BBCH, pozorování larev probíhá v období stonkování (40 - 49 BBCH).

Ošetření porostů se provádí do fáze 4 - 5 listů v případě výskytu 3 - 4 brouků na 1 m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

Silný výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zjištěn v okrese Plzeň - jih (Vlčtejn, 17.4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 až 200 užívaných nor na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Peckoviny

MERUŇKA (RF 71, velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

V okrese Domažlice (Milavče, 18.4.) bylo pozorováno poškození mrazem, které způsobilo černání plodů.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Žaneta Ernestová